

XXX.

Reeds sedert twee dagen zijn de opzoekingen begonnen. Iedere woning wordt doorzocht; de woeste wapenknechten verbrijzelen moedwillig het huisraad; al wat maar eenige waarde heeft wordt door hen naar den burg gedragen. De grafelijke rentmeester heeft verscheidene helpers noodig om al wat binnen gebracht wordt op te schrijven en de plaatsen aan te wijzen, waar het moet geborgen worden! De schuren en voorraadmagazijnen en ook de grafelijke schatkist geraken vol! Die poorters, welke vier jaar geleden arme dutsen waren, hebben zich rijker gewerkt, dan hij wel dacht! . . . Maar van Bertrand en van de Zwarte Jagers geen spoor!

De hertog is vertrokken aan het hoofd zijner legerscharen om den graaf van Namen te bestrijden. Hij heeft den heer van Hoogstraeten met eene sterke afdeeling achtergelaten om den graaf van Meersenberg te helpen tegen de Zwarte Jagers en dezen te vernietigen. Eens die taak volbracht zullen de beide heeren met hunne krijgsbenden naar het zuiden oprukken en met versnelden marsch trachten het hertogelijk leger in te halen.

Twee dagen zijn verlopen. Den eersten avond hebben de poorters met hunne gezinnen de wijk naar het woud genomen om daar, beschut door struikgewas en geboomte, den nacht door te brengen. Den volgenden morgen zijn slechts enkelen naar de stadspoort teruggekeerd om te vernemen of zij in de stad mochten. Maar de wachthebbende soldaten hebben hen spottend toegeroepen dat de huiszoeking nog voortgaat, en dat men nog volop bezig is hunne vaten bier, mede en wijn leeg te drinken en hunne spaarpenningen naar den burg te verhuizen, Daarop zijn de poorters terug naar het woud gekeerd en zijn niet weder verschenen. Toen dit den graaf bericht werd heeft hij grimlachend geantwoordt:

— De honger jaagt den wolf uit het bosch, hij zal er dus ook mijne isegrimms wel uit jagen! Ik verwacht ze morgen! En komen ze niet uit eigen beweging, dan zend ik er mijne ruiters op af om ze met zweep-slagen hierheen te drijven!

Terwijl graaf Boso aldus sprak, trok, vele mijlen vandaar, in de richting van den Rijn, een lange menschenstoet door de bosschen voort. Het waren de inwoners van Meersenberg, begeleid door de Zwarte Jagers. Zij

hebben vaarwel gezegd aan de stad, waaraan zoovele herinneringen verbonden zijn; de stad, welke zij met heldenmoed verdedigd hebben; de stad, waar zij vrij geweest zijn en waar zij voor de vrijheid hun bloed vergoten hebben!... Nu gaan zij weer de vrijheid te gemoet en daarom berusten de meesten goedsmoeds in hun lot. Maar daar zijn er ook, die treurig voortstappen en wier verbleekt gelaat de sporen vertoont van zilte tranen. Het zijn de ouders, de vrouwen, de zusters, de broeders, de kinderen van hen, die ginder in de ongelukkige stad voor de vrijheid gesneuveld zijn of gekwetst in het kloostergasthuis liggen. Wat zal er van de achtergebleven overlevenden geworden? Zullen de monniken hen onder hunne bescherming nemen? Zal hunne macht groot genoeg zijn om graaf Boso het hoofd te bieden? En zullen zij elkander nog ooit wederzien? Bij deze gedachte krimpt hun hart ineen en verduisteren tranen hunne blikken.

De Zwarte Jagers beijveren zich om de bedrukten te troosten en moed in te spreken. Ja, de achtergeblevenen zullen beschermd worden, want er is eene macht, die over hen waakt, eene macht aan welke niets weerstaat: Bertrand!

Bertrand is niet bij de Zwarte Jagers. Het is Wido, die de karavaan leidt naar een der wildste oorden aan den Rijnsoever, naar het te-huis van de Zwarte Jagers. Daar zullen de zwervelingen met open armen ontvangen worden door de gezinnen der Zwarte Jagers; daar zullen zij naast de woningen hunner bevrijders de hunne opbouwen; daar zullen zij hunne verdere levensdagen slijten in vrede, liefde en vrijheid!

Vóór hun vertrek uit het Meerserberger woud heeft Bertrand een gewichtig onderhoud gehad met Berthold, Karl, de bevrijde gezworven der stad en zijne officieren. Het gevolg van dit onderhoud was dat Wido met het opperbevel belast werd en zich dadelijk op weg begaf met de karavaan. Bertrand, Kurt, Berthold, Lieven, Lode van het Huis ter Beke benevens eene keurbende van een vijftigtal Jagers bleven achter. Walda had zoolang gebeden en gesmeekt bij haren vader en haren broeder te mogen blijven, dat Bertrand er eindelijk in toegestemd had.

De avond was gevallen. In de helverlichte burgzaal, bij de met spijzen en dranken bedekte tafel, zaten Boso, de heer van Hoogstraeten en eenige Meerserbergsche edelen in druk gesprek. Het rolde natuurlijk over de gebeurtenissen van dien dag.

— Ik kan niet begrijpen, zegde Boso, waar die vervloekte laten gebleven zijn! Mijne ruiters hebben mijlen ver het woud doorzocht en zijn onverrichterzake teruggekeerd. Nergens het minste spoor!

— Zoodat ge thans heer en meester zijt van eene ledige, ik ging

haast zeggen eene doode stad, lachte Hoogstraeten. Gekker toestand zou men waarlijk niet kunnen uitdenken!

— En dat alles is het werk van dien vervloekten Zwarten Jager! Sedert hij hier gekomen is gebeuren er de zonderlingste dingen! Die kerel verschijnt en verdwijnt waar hij wil! Poorten, muren noch grachten weerhouden hem!...

— Dat is waar!

— Zou men niet zeggen dat hij die bovennatuurlijke eigenschap aan heel de bevolking mijner hoofdstad heeft medegedeeld? riep Boso en wierp van drift zijne hanaps aan stukken,

Ridder Servaas Melissen keek hem hoofdschuddend aan; en zich tot de anderen wendend, sprak hij:

— Zou men ook niet zeggen, heeren, dat onze vriend Boso, sedert hij graaf van Meersenberg geworden is, niet meer is wat hij vroeger was. Hebben wij hem niet altoos bewonderd om zijne bedaardheid en zijn helder brein? Nu is hij opvliegend en...

— En wat?

— Ja, hoe zal ik het juist zeggen, Boso? Evenals het beste paard soms om de eene of andere nietige oorzaak schichtig wordt, aan 't steigeren gaat of in wilde vaart voortholt, zoo is er iets gebeurd, waardoor uw kalme geest plotseling beneveld is geworden. Ik beken graag dat Bertrand een raadselachtig persoon is en dat sommige zijner daden zeer zonderling zijn, maar ze daarom lijk een oud, bijgeloovig besje aan bovennatuurlijke dingen toeschrijven, neen, dat doe ik zoo ras niet!

— Zoodus, gij gelooft niet, dat...

— Gelooven, vriend Boso, is zonder bewijs iets voor waar houden. Ik weet niet hoe Bertrand in en uit den burg geraakt is, maar ik denk dat dit gebeurd is met de medeplichtigheid van iemand, die zich in den burg bevindt en er al de schuilhoeken van kent.

— En wie zou die iemand wel zijn?

— Hei, voor den drommel, zoo wij dien man kenden, dan was het vraagstuk opgelost!

— Heer Servaas heeft gelijk, meenden de andere edellieden.

— Ziet ge wel, ging Servaas voort. Maar zeg ons nu eens, Boso, waarom gij sedert eenige dagen zoo geheel veranderd zijt. Het is toch zekerlijk de grafelijke kroon niet, die te zwaar op uwen schedel drukt?

— Bij God, neen! Het is het mysterie, dat ons omzweeft; het is de bedreiging van Bertrand, die mij als het zwaard van Damocles* boven het hoofd hangt!..

* Damocles, een in ongenade gevallen gunsteling van Dionisios, tyran (vorst) van Syracuse, werd door dezen ten disch genoodigd, doch beleefde er duizend angsten, daar Dionisios boven het hoofd van Damocles aan een dunnen zijden draad een scherpsnijdend zwaard had laten ophangen.

— Welke bedreiging? riepen de ridders als uit eenen mond.

— Dat ik zou opgeknoopt worden door de Zwarte Jagers, morde Boso. Zijne toehoorders keken eerst verrast en barsten daarna in eenen schaterlach uit.

— Hahaha! Dát is de oorzaak! Maar vriendlief, die gekke bedreiging is heel gemakkelijk onuitvoerbaar te maken!

— Hoe dat?

— Wel, door Bertrand zelf eerst te doen ophangen! Doode wolven bijten niet!

— Gewis, maar men mag het vel van den beer niet verkoopen vóór hij geschoten is, zegt een oud spreekwoord.

— Natuurlijk! Maar wij zullen de jagers zijn en het wild opzoeken. Met dit doel is immers de heer van Hoogstraeten met zijne krijgsbenden hier gebleven!

Laat ons dus kriegsraad houden!

* * *

Terwijl dit op het kasteel voorviel, gebeurden er in de stad andere dingen, waarvan wij onze lezers willen op de hoogte houden. Nauwelijks was de duisternis als een rouwfloers over de zwijgende stad neergezonken of de poort van het raadhuis werd geopend en eenige donkere gestalten traden buiten, daalden van de puie op het plein en slopen langs de muren voort. Onhoorbaar en als zwevende schaduwen vorderden zij, straat in, straat uit. Eindelijk bereikten zij de kloosterwijk en het plein, te midden van hetwelk de logge muren van het klooster oprezen. Daar gekomen vereenigden de nachtelijke wandelaars zich tot ééne groep.

— Ge ziet, Bertrand, fluisterde eene stem, dat het klooster geheel van de omliggende woningen afgezonderd ligt.

— Des te beter, Karl; dan valt er niet langer te aarzelen. — Komt, vrienden! Onze zending zal dra afgeloopen zijn!

Na die woorden begaven zij zich allen naar den ingang van het gebouw. Een der mannen, die niemand anders dan Kurt was, hief zijne bijl op en bonsde er eenige malen mede op de poort. Het geluid dier slagen moest onvermijdelijk veel sterker geweest zijn dan dat, hetwelk gewoonlijk voortgebracht werd bij middel van den houten klopper, die aan de poort hing, want eene korte poos daarna klonk de stem van den broeder-poortier door het kijkgat:

— Wie daar?

— Goed volk, eerwaarde broeder.

— Wat wilt ge?

— Den heer abt spreken.

— Zoo laat?

- Het is nooit laat, wanneer het eene zaak van menschlievendheid geldt.
- Wie zijt gij?
- Dat zal ik den heer abt wel zeggen. Ga hem roepen.
- Hij slaapt!
- Wek hem!
- Zweert gij dat ge niets kwaads in het schild voert?
- Ik zweer het!
- Wacht een oogenblik.
- Goed. Maar haast u, broeder!

Eene poos daarna werd de poort geopend. Bertrand en zijne gezellen traden binnen. Zij bevonden zich in eene breede gaanderij, waar eene olielamp, met kettingen aan het gewelf hangend, haar weifelend licht verspreidde. Te midden dier gaanderij stond de abt.

- Wie zijt ge?
- Heer abt, men noemt mij Bertrand de Zwarte Jager...
- Bertrand de Zwarte Jager! Gij? En wat wilt ge? vroeg de abt, moeite doende om zijne onrust te verbergen.

— Wat ik wil? U eenvoudig verzoeken de gekwetste poorters en Zwarte Jagers, welke zich in het gasthuis van dit klooster bevinden, onder uwe hooge bescherming te nemen en ze onder geen voorwendsel aan graaf Boso over te leveren.

— En zoo hij hen opeischt? Hij heeft, door de afschaffing der gemeente, het recht...

— Dat recht houdt op bij de poort van dit klooster! Binnen de muren dezer vrijplaats zijt gij alleen de meester, zou ik denken! Of bedrieg ik mij, heer abt?

De monnik richtte zich fier op.

— Neen, gij bedriegt u niet, antwoordde hij. Ons klooster is eene vrijplaats; eene vrijplaats, waar eenieder zoo veilig is als in de kerk van Sint Martijn te Tours of als in die van Beverley in Groot Brittanje. En ons vrij-recht strekt zich zelfs uit rondom het klooster op een afstand van veertig voet!...

— Dat is misschien de oorzaak waarom het zich te midden eener ledige ruimte bevindt?

— Juist. Die ruimte heeft langs alle zijden een breedte van veertig voet.

— En die ruimte rondom de kloostergebouwen levert voor deze ook het voordeel op, dat ze tegen brandgevaar gevrijwaard zijn?...

— Zooals gij zegt. Doch verklaar mij, vervolgde de Benediktijn, waarom gij voor al die lieden het asylrecht komt inroepen. Zij hebben zich toch plichtig gemaakt aan opstand tegen den wil en de beslitselen van den hertog zelf.

— Zij hebben gestreden voor hun dierbaarste goed: de vrijheid. En daarom is het dat ik mij hunner zaak aangetrokken heb. Ik ben de kampioen der vrijheid! Dáár, waar menschen door menschen verdrukt worden, verschijn ik! Voor de verdrukkens ben ik een bandiet, voor de verdrukten een redder; de eenen vloeken, de anderen zegenen mij...

— Maar er wordt gezegd dat gij...

— Dat ik graaf Hugo gedood heb. Haha! Die logen werd uitgestrooid door den man, die, om zelf graaf van Meersenberg te worden, zijn neef vermoord heeft — door Boso van Gellenghe! Ik heb hem veroordeeld tot den strop! Eer de zon tweemaal haren loop om de aarde zal volbracht hebben* zal hij de tong uitsteken naar de raven!

De benediktijn keek met onverholen verbazing den man aan, die zoo kalm, als gold het een doodgewoon iets, zich opwierp als de vijand der maatschappelijke instellingen en zich als de strafrechter der grooten durfde aanstellen.

— Gij spreekt zulke buitengewone taal, heer, mompelde hij, eene taal, welke ik nog nooit uit andermans mond gehoord heb. Moet ik u gelooven?

— Heer abt, slechts eene enkele maal heb ik een mijner Zwarte Jagers op eene leugen betrapt; ik heb hem op staanden voet gedood... Nu, eerwaarde, wacht ik op uw besluit. Zult gij, ja of neen, de gekwetsten onder uwe bescherming nemen tot zij hersteld zijn?

— Ja, want ik denk...

— Ik denk ook dat dit het voorzichtigst is, eerwaarde.

— Waarom slechts tot zij hersteld zijn?

— Omdat ik ze dan kom halen. — Vaarwel, heer abt!

Na deze woorden boog hij diep voor den monnik en verliet met zijne gezellen het klooster.

.....
 Denzelfden nacht stond niet enkel de stad, maar ook de burg in lichtlaaie vlammen. Toen de morgen in het oosten grauwde, staken boven den smeulenden aschhoop nog uit de zwartgeblakerde muren van het kasteel en aan den anderen kant der stad het klooster der benediktijnen, dat, uit oorzaak zijner bijzondere ligging, door het vernielend element gespaard was. De roode haan had over Meersenberg gekraaid.

De bezetting, de edelen en hunne familiën waren er met groote moeite in gelukt buiten de muren te vluchten.

* Te dien tijd geloofde men nog dat de zon om de aarde draaide. Het was een Italiaansche geleerde, Galilée (1564—1642), die het eerst het tegenovergestelde bewees in een boek, over sterrekunde geschreven. Hij werd van ketterij beschuldigd en gedwongen te zweren dat hij gedwaald had. De grijze geleerde legde geknield den gevegden eed af; toen hij zich daarna oprichtte, kon hij zich niet weerhouden te zeggen, de aarde bedoelend: *E pur si muove* (En toch draait ze). — Wie op onze dagen zou durven beweren dat de aarde stilstaat en dat de zon draait, zou gewis voor een domkop aanzien worden.

Wordt hij langs achteren door een sterke vuist aangegrepen. (blz. 236).

Na de eerste oogenblikken van schrik en ontzetting maakte eene grenzelooze woede zich van Boso en de andere edelen meester. Die ramp, welke hen allen armer maakte dan de armste laten, was het werk van den man, wiens naam als een vloek op aller lippen brandde: Bertrand den Zwarten Jager!

Renboden werden naar alle kanten op verkenning uitgezonden. In den voormiddag kwam een dezer terug met het bericht dat houthakkers, in het woud, dat zich ten oosten van Meersenberg uitstrekt, een hoop krijgslieden ontmoet hadden, welke de boorden van de Meerse volgden.

Een luide juichkreet weerklonk en weldra zette het kleine leger zich in beweging. Boso had zich aan het hoofd van de ruiters gesteld, Hoogstraeten voerde het bevel over de voetknechten.

Constant de Kinder

GEMEENTE

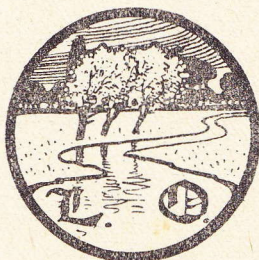
L. Opdebeek, Uitgever, Antwerpen

GEMEENTE!

EEN VERHAAL UIT DE XIIe EEUW.

DOOR

C. DE KINDER.

LODEWIJK OPDEBEEK

Uitgever.

— ANTWERPEN —

1914.